

ВІДГУК
офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора,
Заслуженого діяча науки і техніки Юніна Олександра Сергійовича на
дисертацію Вітвіцької Наталії Володимирівни на тему
«Адміністративно-правовий статус поліцейського офіцера громади», подану
на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 081 «Право»

1. Ступінь актуальності обраної теми.

Національна поліція України є відносно новоствореною інституцією у порівнянні із іншими державними інституціями України, якщо вже не порівнювати із європейськими або іншими аналогами Західного світу, які будувались та розвивались і вдосконалювались десятки або сотні років. Проблематика висвітлення українських реалій існування Національної поліції, її діяльності загалом, діяльності поліцейського офіцера громади хоча й станом на сьогодні активно підіймається в українському науковому доробку адміністративного, кримінального права, усе одно становить значну актуальність внаслідок того, що українська поліція лише перебуває на етапі становлення.

Водночас, після перетворення міліції на поліцію відбулось фундаментальне переосмислення принципів та філософії діяльності такого правоохоронного органу загалом, зокрема кардинальні зміни відбуваються й у сфері принципів та підходів до адміністративної діяльності Національної поліції, у свою чергу, поліцейський офіцер громади є важливим елементом реформування Національної поліції України, і такий інститут є новим навіть для новоствореної Національної поліції. Це також створює попит і необхідність у нових наукових дослідженнях з окресленої проблематики із врахуванням нових принципів і підходів до діяльності поліцейського офіцера громади. У 2019 році в Україні було започатковано інноваційний проєкт, спрямований на закріплення за кожною територіальною громадою окремого поліцейського офіцера. Основним концептуальним підходом цього проєкту стало утвердження моделі поліцейського, який діє автономно в межах делегованих повноважень,

здійснюючи правоохоронну діяльність у партнерстві з органами місцевого самоврядування та іншими суб'єктами публічної влади.

Викладені аргументи переконують в актуальності та своєчасності дисертації на тему **«Адміністративно-правовий статус поліцейського офіцера громади»**, що в сьогоденних умовах є комплексним та вагомим науковим дослідженням.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Дисертаційна робота характеризується системним підходом до предмету дослідження. Структура повністю відповідає цілям і задачам дослідження, дозволяє послідовно розглянуто всі проблеми, визначені автором. Обґрунтованість положень, сформульованих у дисертації, підтверджується також критичним аналізом наявних літературних джерел юридичного та методологічного спрямувань. Структурно дисертація складається зі вступу, трьох розділів, що містять 8 підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

Ознайомлення із науковим дослідженням дає підстави стверджувати, що основні положення і висновки, які виносяться здобувачкою на захист, мають відповідний ступінь наукової новизни. Підґрунтям цих обґрунтованих та достовірних висновків, які доповнюють існуючі позиції науковців або по-новому надають вирішення існуючих проблем.

Слід відзначити обґрунтованість наведених дисертанткою висновків, які базуються на грамотному використанні сукупності методів і прийомів наукового пізнання. Досягнення поставленої мети було здійснено за допомогою загальнонаукових і спеціальних методів наукового дослідження. Усі методи використано у взаємному зв'язку та органічно поєднано один з одним.

Методологічне підґрунтя дослідження згідно об'єкту, предмету, мети і завдань складають методи наукового пізнання. Так, для досягнення мети дисертаційної роботи та забезпечення наукової об'єктивності одержаних результатів було застосовано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів

наукового пізнання. А саме: *аналітичний та системно-структурний метод* дозволив проаналізувати та виявити і узагальнити структурні зв'язки між змінними або елементами досліджуваної системи (підрозділи 1.1; 1.2; 1.3; 2.1; 2.2; 2.3; 3.1). За допомогою *методу аналізу та синтезу* вивчено та проаналізовано об'єкт у його цілісності та визначено його складові частини та їх взаємозв'язок (підрозділи 1.1; 1.2; 1.3; 2.1; 2.2; 2.3; 3.1). Методи *єдності логічного та історичного, аналізу та синтезу* дозволили проаналізувати міжнародне нормативно-правове регулювання діяльності ПОГ, взаємодію із населенням, визначити шляхи удосконалення діяльності ПОГ (підрозділи 1.1; 1.2 та 3.1). *Логіко-семантичний метод* використано в усіх підрозділах дисертаційного дослідження для критичного аналізу доктринальних наукових положень та поглиблено понятійний апарат. *Діалектичний метод* дозволив проаналізувати відповідно до європейських стандартів норми чинного законодавства та виявити певні прогалини (підрозділ 3.2), що дало змогу сформулювати пропозиції щодо їх удосконалення. Аналіз діяльності міжнародних правохоронних структур в аналізованій сфері та окреслити аспекти перейняття європейського досвіду здійснено *за порівняльним методом* (підрозділи 3.2).

Висновки та пропозиції було сформульовано дисертанткою Вітвіцькою Н.В. на підставі наукових праць національних і зарубіжних науковців у галузі теорії держави і права, адміністративного і фінансового права, філософії права, конституційного права, порівняльного правознавства.

Справляє позитивне враження джерельна база роботи, крім того, включені джерела до списку використаної літератури, свідчать про ґрунтовне опрацювання проблеми, і високий рівень наукової підготовки дисертантки, її наукову зрілість.

У вступі здійснюється обґрунтування вибору теми дослідження, зазначено зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами; визначено мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження; розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, надано відомості щодо їх

упровадження та апробації, а також щодо кількості публікацій, у яких відображено основні положення дисертаційного дослідження.

Завершується робота досить розгорнутими висновками, у яких здійснено теоретичне узагальнення і нове вирішення наукової проблеми адміністративно-правового статусу поліцейського офіцера громади, що втілилось у відповідну теорію, яка розв'язує важливу науково-прикладну проблему в галузі адміністративного права й може бути використана з метою покращення сфери їх діяльності.

Виходячи з аналізу основної частини дисертації, мета дисертаційної роботи в ході виконання дослідження була досягнута, а дисертація є завершеною науковою кваліфікаційною працею.

3. Значення одержаних результатів для науки й практики та рекомендації щодо їх можливого використання.

Визначення особливостей адміністративно-правового статусу поліцейських офіцерів громади має важливе теоретичне та практичне значення. Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що вони використовуються та можуть бути використані у:

освітньому процесі – під час проведення занять зі здобувачами освіти при вивченні навчальних дисциплін «Адміністративні послуги у сфері правоохоронної діяльності», «Адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції», «Актуальні проблеми адміністративної діяльності МВС України», «Актуальні проблеми поліцейської діяльності», «Організація діяльності дільничних офіцерів поліції», «Організація діяльності поліції щодо забезпечення публічної безпеки та порядку», «Охорона публічної безпеки та порядку в сучасних умовах», «Партнерство поліції з іншими органами публічної адміністрації та суспільством», «Поліцейська діяльність», «Поліцейські заходи та заходи адміністративного примусу. Протидія домашньому насильству», «Практикум з протидії окремим видам адміністративних правопорушень» (акт впровадження Національної академії внутрішніх справ);

– *науково-дослідній діяльності* – для подальшого дослідження адміністративно-правового статусу поліцейського офіцера громади, а також під час підготовки підручника «Поліцейська діяльність» (акт впровадження Національної академії внутрішніх справ);

– *практичній діяльності* – під час удосконалення адміністративно-правового статусу поліцейського офіцера громади.

4. Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій.

Оцінюючи найважливіші здобутки дисертаційного дослідження, варто вказати на наступні результати, що мають вагому наукову новизну.

Уперше:

– з’ясовано, що адміністративно-правовий статус поліцейського офіцера громади в умовах воєнного стану це система внутрішніх чинників здійснення ним своїх функцій шляхом надання розширених поліцейських послуг як найбільш наближеного представника сектору безпеки і оборони в територіальних громадах в умовах повномасштабного вторгнення російських окупантів в Україну. Це поєднує не лише функції забезпечення публічного порядку й правопорядку, а й елементи невідкладної допомоги населенню в умовах надзвичайної безпекової загрози: при виконанні функцій рятувальника до прибуття підрозділів ДСНС, наданні домедичної допомоги до прибуття медиків, участі у забезпеченні фізичної безпеки цивільних осіб, а в окремих випадках – залученні до спеціальних поліцейських формувань оборони;

– комплексно узагальнено іміджеву складову юридичної відповідальності поліцейського офіцера громади як ключову для формування довіри до Національної поліції та органів виконавчої влади. Його професійні й добродесні дії зміцнюють авторитет державної служби, тоді як правопорушення завдають шкоди публічному інтересу. У цьому контексті негативний публічний образ офіцера є неприпустимим, оскільки дискредитує ідею партнерства між владою і суспільством. Такі дії мають тягнути за собою обов’язкове реагування у формі

виховного або дисциплінарного впливу у разі відсутності ознак адміністративного чи кримінального правопорушення;

удосконалено:

– наукові положення щодо мети, завдань та функцій організації діяльності поліцейського офіцера громади, виходячи з інтегративного підходу до забезпечення публічної безпеки і порядку в територіальних громадах. Визначено, що ключовим є формування безпечного середовища в межах громади з урахуванням соціальних та безпекових потреб на засадах філософії «community policing». Уточнено, що функції поліцейського офіцера громади не обмежуються класичною адміністративною (правоохоронною) діяльністю, а охоплюють освітню, комунікаційну та соціальну взаємодію, що посилює ефективність правозастосування. Поряд із класичними поліцейськими послугами здійснюється моніторинг ризиків та участь у безпекових програмах.

Також, слід також наголосити, що досить вдало здобувачка пропонує систему заходів удосконалення чинного законодавства щодо покращення діяльності роботи поліцейських офіцерів громади.

Отже, елементи наукової новизни сформульовані коректно, їх кількість та кваліфікаційні ознаки відповідають нормативним вимогам.

5. Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій в опублікованих працях

Основні положення та результати дисертації відображено в 9 публікаціях, а саме: 5 статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях України та чотирьох тезах, які оприлюднені на всеукраїнських і міжнародних науково-практичних конференціях.

Основні положення та результати дисертаційного дослідження оприлюднено та обговорено на чотирьох науково-практичних конференціях ««SCIENTIA» with Proceedings of the II International Scientific and Theoretical Conference» (Berlin, 15 July 2022); «Science of post-industrial society: globalization

and transformation processes» (м. Вінниця, м. Відень, 22 лип. 2022 р.); «XII наукові читання, присвячені пам'яті академіка В.В. Копейчикова»(м. Київ, 17 лист. 2022 р.); «Актуальні проблеми кримінального права» (м. Київ, 30 лист. 2022 р.).

Таке представлення результатів наукової роботи є достатнім. Кількість публікацій, обсяг, якість, повнота висвітлення результатів та розкриття змісту дисертації відповідає вимогам МОН України та Порядку присудження наукових ступенів. Зазначені публікації повною мірою висвітлюють основні наукові положення дисертації.

Спрямованість науково-практичних конференцій, де відбувалася апробація дисертаційного дослідження, характер статей дисертантки, в яких відображено положення дисертації і результати проведених досліджень, повною мірою вказують, що дисертація пройшла належну апробацію та є самостійною науковою працею, що має завершений характер.

6. Дискусійні положення і зауваження по дисертації.

1. У дослідженні визначено, що поняття «поліцейський офіцер громади» розглядається не лише як нова роль у структурі Національної поліції, а як елемент реалізації ширшої стратегії Community Policing, однак здобувачкою не виокремлюється вказана стратегія в окремий підрозділ, що б надало більшої вагомості роботі.

2. Здобувачка у своєму дослідженні на сторінці 53 наголошує, що українські науковці поступово формують власну наукову доктрину інституції Community Policing, в якій окреслюються шляхи її розвитку, необхідні нормативні зміни, інструменти оцінювання ефективності та ризики дублювання функцій в межах Національної поліції, однак не вказує хто конкретно її розробляє.

3. Здобувачка зазначає, що в об'єктовому вимірі компетенція поліцейського офіцера громади охоплює систему як матеріальних, так і нематеріальних цінностей, що підлягають охороні, однак не дає широку характеристику що вона мала на увазі.

4. Дисертантка робить висновок, що важливим напрямом є удосконалення матеріально-технічного забезпечення діяльності ПОГ, що стосується як

транспортних засобів, так і засобів зв'язку, документування, приміщень. Відсутність оснащення унеможливило виконання навіть базових обов'язків. Однак не робить пропозицій як саме це зробити

5. В роботі зазначено, що доцільно ухвалити Положення про діяльність поліцейського офіцера громади. Окрім того, часткова структура його запропонована дисертанткою, однак до МВС України його не скеровано.

Проте, вищевказані зауваження носять дискусійний характер і вказують про широке та комплексне монографічне дослідження, яке розв'язує значне коло питань сучасної юриспруденції.

Загальний висновок щодо відповідності дисертації встановленим вимогам.

Дисертація Вітвіцької Наталії Володимирівни на тему «Адміністративно-правовий статус поліцейського офіцера громади» є самостійною, завершеною науковою працею, що містить нові обґрунтовані та аргументовані результати, які у своїй сукупності є значимими для розвитку доктринальних основ публічного адміністрування. Дисертація на тему «Адміністративно-правовий статус поліцейського офіцера громади» відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року №40(зі змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 31 травня 2019 року № 759) «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44), а її авторка Вітвіцька Наталія Володимирівна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право.

**Офіційний опонент –
доктор юридичних наук, професор,
Заслужений діяч науки і техніки,
проректор Дніпровського державного університету
внутрішніх справ**

Олександр ЮНІН